

Scenariusz lekcji zajęcia techniczne – papieroplastyka

Temat: Żuraw – japoński symbol zdrowia i pokoju .

Cel główny:

- opracowywanie koncepcji przykładowych rozwiązań konstrukcyjnych
- planowanie pracy o różnym stopniu złożoności, przy różnych formach organizacyjnych pracy
- dobieranie materiałów na podstawie wymagań konstrukcyjnych modelu
- rozwijanie sprawności manualnej poprzez technikę origami

Cele operacyjne:

Uczeń wie i potrafi:

- wyjaśnić symbolikę papierowej składanki „żurawia”
- wymienić własności kwadratu
- wykorzystać bazę orgiami „kwadrat”
- precyzyjnie, dokładnie zaginać papier

Metody (wg Kupisiewicza¹):

- metoda oparta na posługiwaniu się słowem – pogadanka,
- metoda oparta na obserwacji – pokaz
- metoda oparta na działalności praktycznej uczniów – zajęcia praktyczne

Formy:

- zbiorowa

Środki dydaktyczne:

- konwencjonalne - mapa świata, wachlarz, gałązka wiśni, zielona herbata, miecz samurajski, kolorowe kartki papieru, schematy złożenia żurawia (załącznik 4)
- techniczne – wzrokowe (prezentacja wykonana przez nauczyciela w programie MS Photo Story 3.) oraz słuchowe (muzyka orientalna)

*Zapraszam do świata,
W którym z papieru i wyobraźni
Powstają najpiękniejsze historie, do świata ,w
którym panuje cisza i przestrzenne harmonie.
W świecie origami nie ma też nie ma smaków:
gorzko i słono, tu stwórcą jesteś ty sam,
A twoja cierpliwość chodzi w kimono.
Hanna G. Adamkiewicz-Drwiłło*

¹ Cz. Kupisiewicz, *Podstawy dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1988r., s. 135-154.

Przebieg zajęć

I. Faza wprowadzająca

1. Powitanie (także po japońsku - *kon'nichiwa* - witam; dzień dobry)
  - sprawdzenie listy
  - pracy domowej
2. Rozmowa na temat Japonii:
  - pokaz na mapie położenia kraju „kwitnącej wiśni”
  - symbole: flaga, pałeczki, wachlarz, miecz samurajski, gałązka wiśni, zielona herbata, muzyka orientalna
  - zaparzenie zielonej herbaty i picie
  - odtwarzanie muzyki orientalnej (załącznik 5)
3. Przypomnienie pojęcia – „orgiami” (załącznik 1)

II. Faza zasadnicza

1. przedstawienie informacji na temat symboliki składanki – żurawia, którą będą wykonywać uczniowie (załącznik 2)
2. zapisanie tematu
3. przypomnienie bazy kwadrat , bazy wyjściowej do wykonania żurawia – omówienie własności kwadratu (załącznik 3)
4. pokaz prezentacji (załącznik 6)
5. praca uczniów pod kierunkiem nauczyciela
  - uczniowie składają trzy modele z coraz mniejszych kartek papieru

III. Faza podsumowująca

1. Prezentacja i ocena składanek.
2. Zdanie pracy domowej.
  - Znajdź w Internecie lub w książkach poświęconych sztuce orgiami inne sposoby składania żurawia z papieru. Wykonaj żurawia wg jednego z nich.
  - Dla chętnych
Wykonaj prezentację multimedialną przedstawiającą kolejne czynności składania Żurawia lub innego modelu np. żaby – symbolu płodności.

Załącznik 1

Orgiami – (ORI- składać, GAMI – papier, bóstwo), sztuka składania papieru, pochodząca z Chin, rozwinięta w Japonii i dlatego uważa się ją za tradycyjną sztukę japońską.

W XX w. ostatecznie ustalono reguły origami: punktem wyjścia ma być kwadratowa kartka papieru, której nie wolno ciąć, kleić i dodatkowo ozdabiać i z której poprzez zginanie tworzone są przestrzenne figury

Praktyka origami powstała ok. roku 700. Pierwotnie z papieru tworzone dekoracje na ceremonie religijne, jednak z biegiem czasu zaczęto przyozdabiać również domy. W okresie Heian (794-1185) bardzo popularnym zwyczajem było ozdobne zawijanie listów i prezentów w wartościowy papier.

W okresie Edo dokonana się "rewolucja" origami. Zaczęto przycinać oraz nakładać kartki papieru, a popularność tej sztuki wzrosła niezmiernie. W okresie Meiji zaczęła być ona przedmiotem nauczania w szkołach podstawowych. Uczniowie po dziś dzień uczą się origami - dzięki temu mają okazję poznać podstawy geometrii itp.

W 1797 r. w Japonii powstał pierwszy podręcznik origami, w którym pokazano 49 sposobów składania żurawia, japońskiego symbolu zdrowia i pokoju.

W Japonii origami jest szczególnie popularne wśród młodych dziewcząt. Origami w świecie spopularyzowali Akira Yoshizawa i Lillian Oppenheimer (w latach 50 XX wieku). W Tokio od 1990 r. istnieje organizacja JOAS (Japan Origami Academic Society) skupiająca miłośników origami. We współczesnej Japonii origami jest jednym z elementów wychowania dzieci.

Jedną z odmian origami, która odeszła od tradycyjnego założenia składania tylko z pojedynczego kwadratowego arkusza papieru, jest origami modułowe. Większość modeli modułowych przedstawia bryły geometryczne o wysokiej symetrii. Składa się je z wielu identycznych lub podobnych modułów, zaś każdy moduł jest składany z osobnego arkusza papieru. Liczba modułów wchodzących w skład modelu może wynosić od zaledwie dwóch (czworościan foremny) do kilkuset a nawet więcej (np. złożone bryły przypominające kształtem fulereny).

Polskie Centrum Origami (1991), którego założycielką i prezesem jest Dorota Dziamska, znajduje się w Poznaniu. Polskie Towarzystwo Origami "Papierowe Fantazje" (rok założenia 2005) ma siedzibę w Kostomłotach koło Kielc. Stowarzyszenie wydaje biuletyn w języku polskim w całości poświęcony tematyce origami. Figurki z papieru można również oglądać w Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej "Manggha" w Krakowie. W Japonii muzeum origami istnieje w mieście Kaga.

Załącznik 2

Żuraw jest symbolem zdrowia. Według tradycji żuraw żyje tysiąc lat i Japończycy uważają, że jeśli ktoś składa dla kogoś tysiąc żurawi, życzy mu tysiąckrotnie tysiąca lat w zdrowiu. Wręczenie własnoręcznie wykonanego żurawia „na zdrowie” jest miłym i bardzo popularnym w Japonii zwyczajem.

W Hiroszynie stoi pomnik² upamiętniający tragedię z 1945 roku, gdy w mieście wybuchła bomba atomowa. Tysiące kolorowych żurawi składanych przez młodzież szkolną na pomniku wyrażają pragnienie zachowania pokoju. Istnieje także zwyczaj przypinania kolorowych żurawi do podarunków.

² Sadako Sasaki (ur. 7 stycznia 1943, zm. 25 października 1955) - japońska dziewczynka, która w wieku 2 lat jako jedna z nielicznych przeżyła wybuch bomby atomowej, zrzuconej 6 sierpnia 1945 na Hiroszimę. Sasaki chciała zostać mistrzynią w biegach. W wieku 11 lat zdiagnozowano u niej białaczkę będącą wynikiem napromieniowania. Sadako, wierząc japońskiej legendzie, postanowiła złożyć tysiąc papierowych żurawi, by wyzdrowieć. Niestety, nie udało się jej. Zmarła rok później. Złożyła 644 żurawie. Przyjaciele dokończyli jej dzieło. Sadako pochowano z tysiącem żurawi origami.

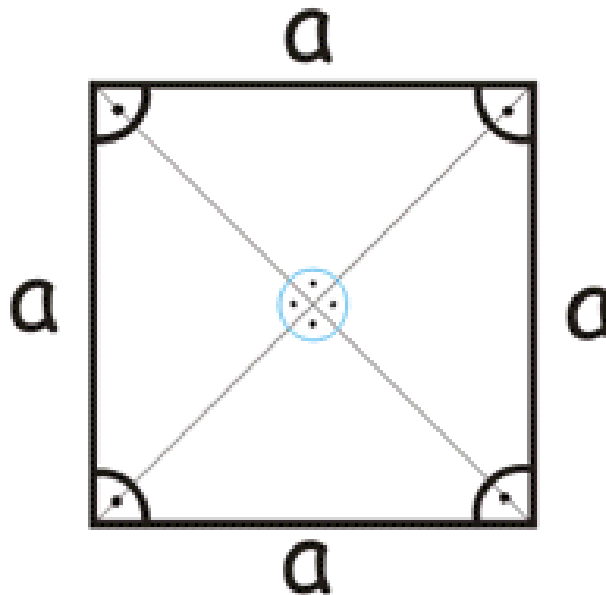
W 1958 roku z funduszy zebranych przez przyjaciół dziewczyny, jak i innych młodych Japończyków w całym kraju, zbudowano pomnik dziewczynki, który stoi w parku w Hiroszynie. Na pomniku znajduje się napis: "To jest nasz płacz, to jest nasza modlitwa, pokój na świecie". Można tu zobaczyć rzędy papierowych żurawi. Ciągłe przybywają nowe.

W 1961 r. niemiecki pisarz Karl Bruckner opisał losy Sadako Sasaki w powieści pt. "Sadako will leben!" Wydania polskie pt. "Sadako chce żyć".

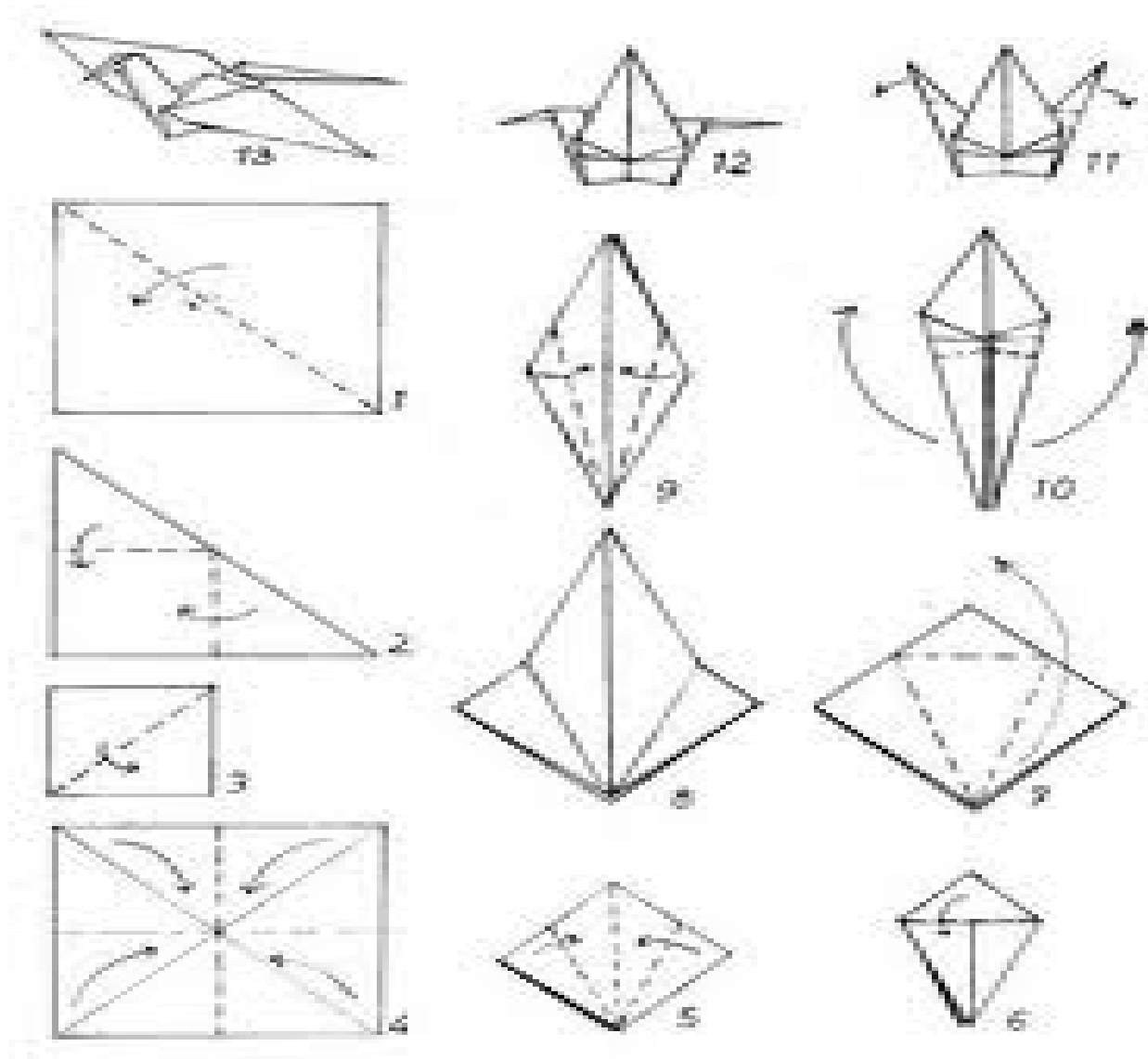
Załącznik 3

Własności kwadratu:

- przekątne kwadratu są wzajemnie prostopadłe oraz mają jednakową długość;
- punkt przecięcia przekątnych dzieli każdą z nich na dwie równe części;
- punkt przecięcia przekątnych jest środkiem symetrii kwadratu;
- przekątne kwadratu zawarte są w dwusiecznych jego kątów;
- każde dwa kwadraty są do siebie podobne;
- Kwadrat na płaszczyźnie posiada cztery osie symetrii: dwie z nich to proste zawierające przekątne, drugie dwie to symetralne boków.

Załącznik 4

Załącznik 5

Płyta z muzyka orientalną.

Załącznik 6

Płyta z prezentacją w FotoStory3